

MMA | Ösztöndíjprogram 2024-2027

Miskolci Regionális Munkacsoport | munkacsoporti ülés

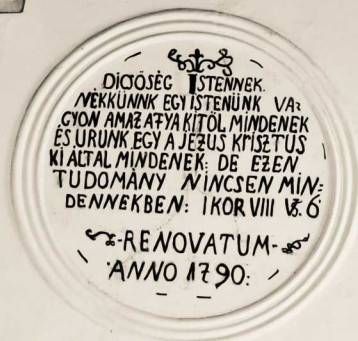
MÁRTON ILDIKÓ ÉPÍTÉSZ | 2024. OKTÓBER 08.

MMA
MŰVÉSZETI
ÖSZTÖNDÍJ
PROGRAM

2024 - 2027

Homoródszentmárton

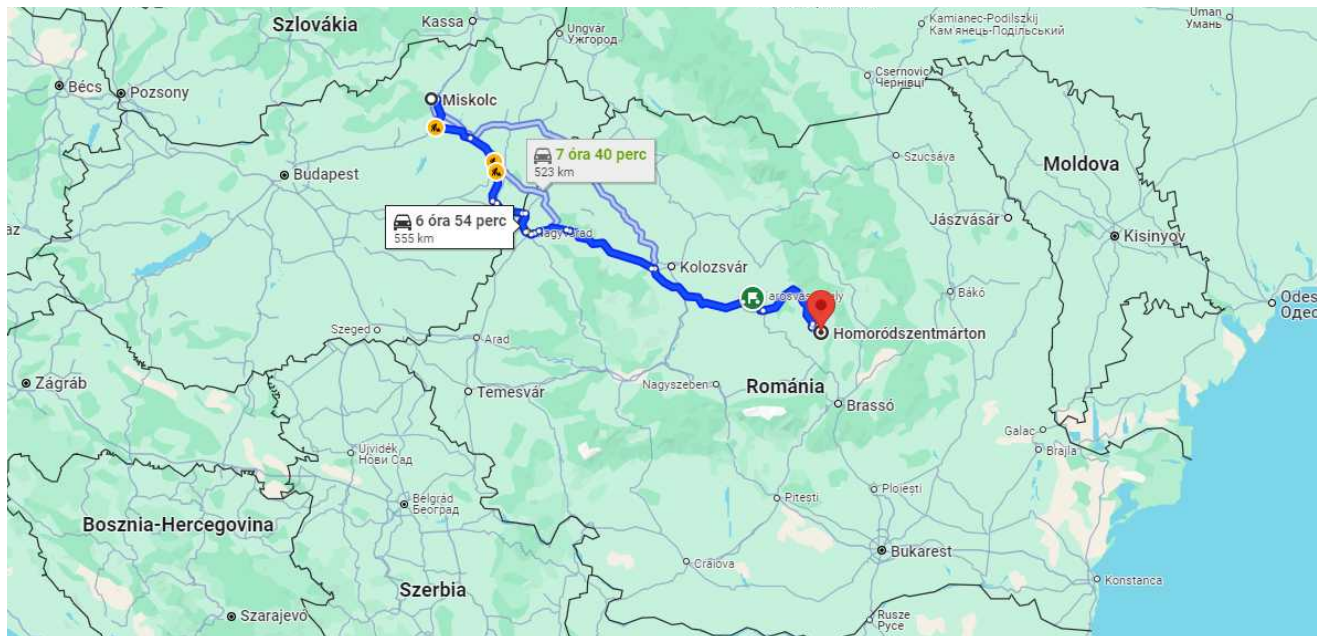
Ha fentén mi vagy az Angyal Menyből hirdet Vigyázzatok, maragyatok meg a hitben emberkegyetek
néktek azon kívül a mit hirdettünk átok legyen. és erősödjetelek megh. Cor. XVI. & XIII.
Gal. I. & III.

Kutatási terv | Ütemterv

SZAKMAI MUNKATERV

MMA 2024-2027 évekre szóló

Művészeti Ösztöndíjprogram

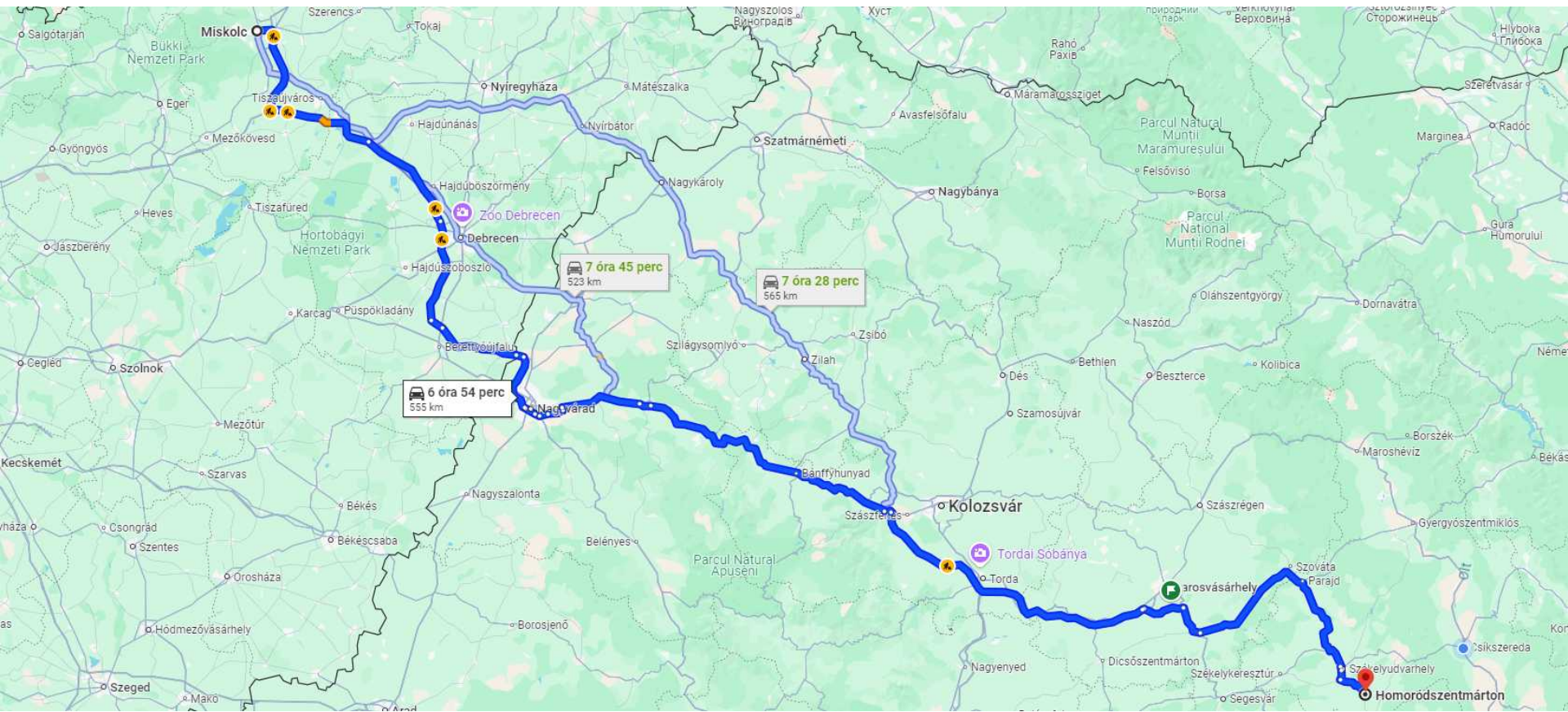
A pályázat címe:

Építészeti Keresztszülő Program Homoródméntén

A pályázat témája:

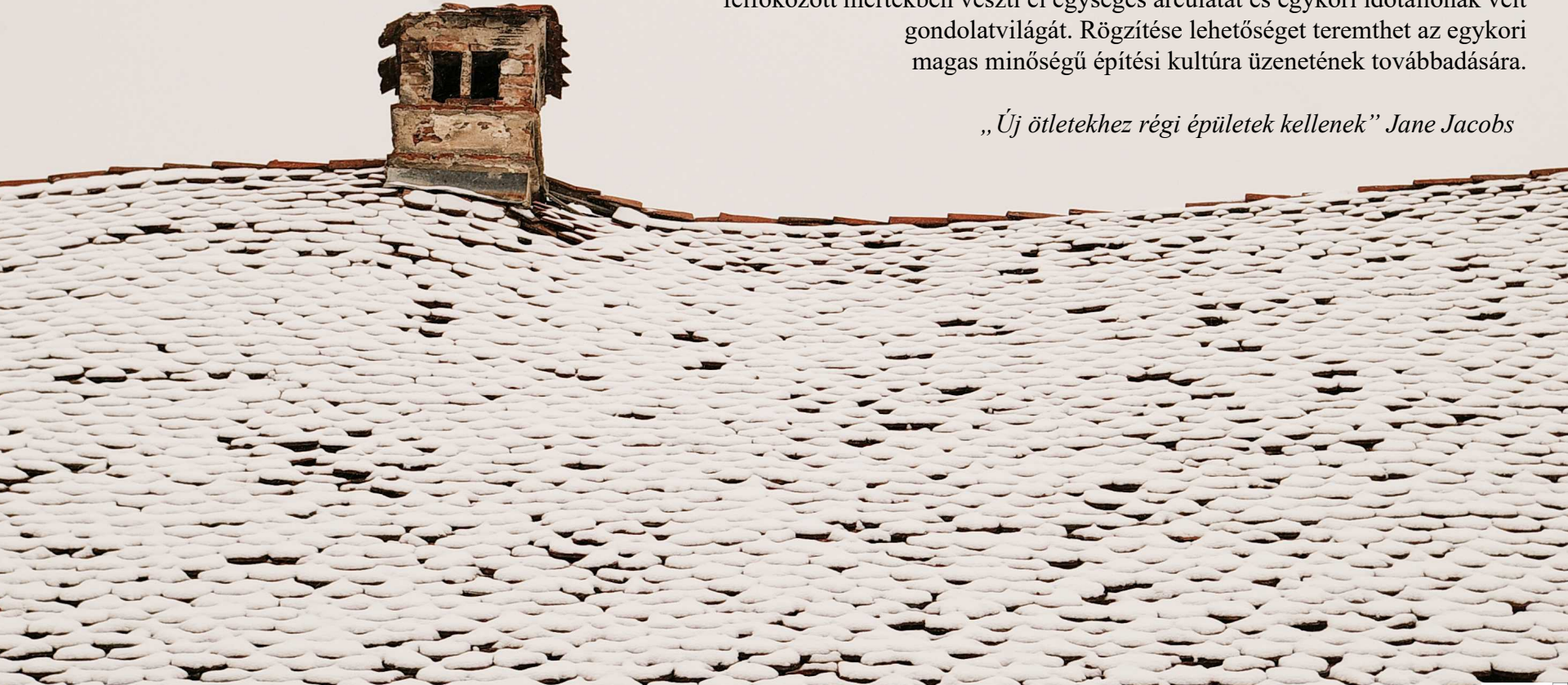
Az építészeti és épített kultúra lehetséges jövőképe Székelyföldön

Homoródmente

Homoródtan napjainkban az örökkévalóság idézése egy egyszerűhasználatos, ideiglenes világban. Látszólag. Az egyedi értékes épített állomány fokozott mértékben veszti el egységes arculatát és egykori időtállóként vélt gondolatvilágát. Rögzítése lehetőséget teremthet az egykori magas minőségű építési kultúra üzenetének továbbadására.

„Új ötletekhez régi épületek kellenek” Jane Jacobs

Cél

Homoródmente infrastrukturális fejlesztése (aszfaltozott utak kiépülése) előrevetíti azokat a civilizációs folyamatokat, melyek a tájegység, mint vidék építészeti romlásával járhat. Az ősi formák a modernizáció présében elporladnak, a fogyasztói magatartás korszerűsítő szándékkal együtt veszélyezteti a falvak építészeti hagyományát ami még tegnap jelen volt.

Pályázatom célja a homoródmenti épített örökség feltérképezése és bemutatása a szakma és a helyi ingatlantulajdonosok számára, lehetőséget teremtve a házak megtartásának és az alapértékei szerinti használatának, különös tekintettel az unitárius egyházi örökség értékeire.

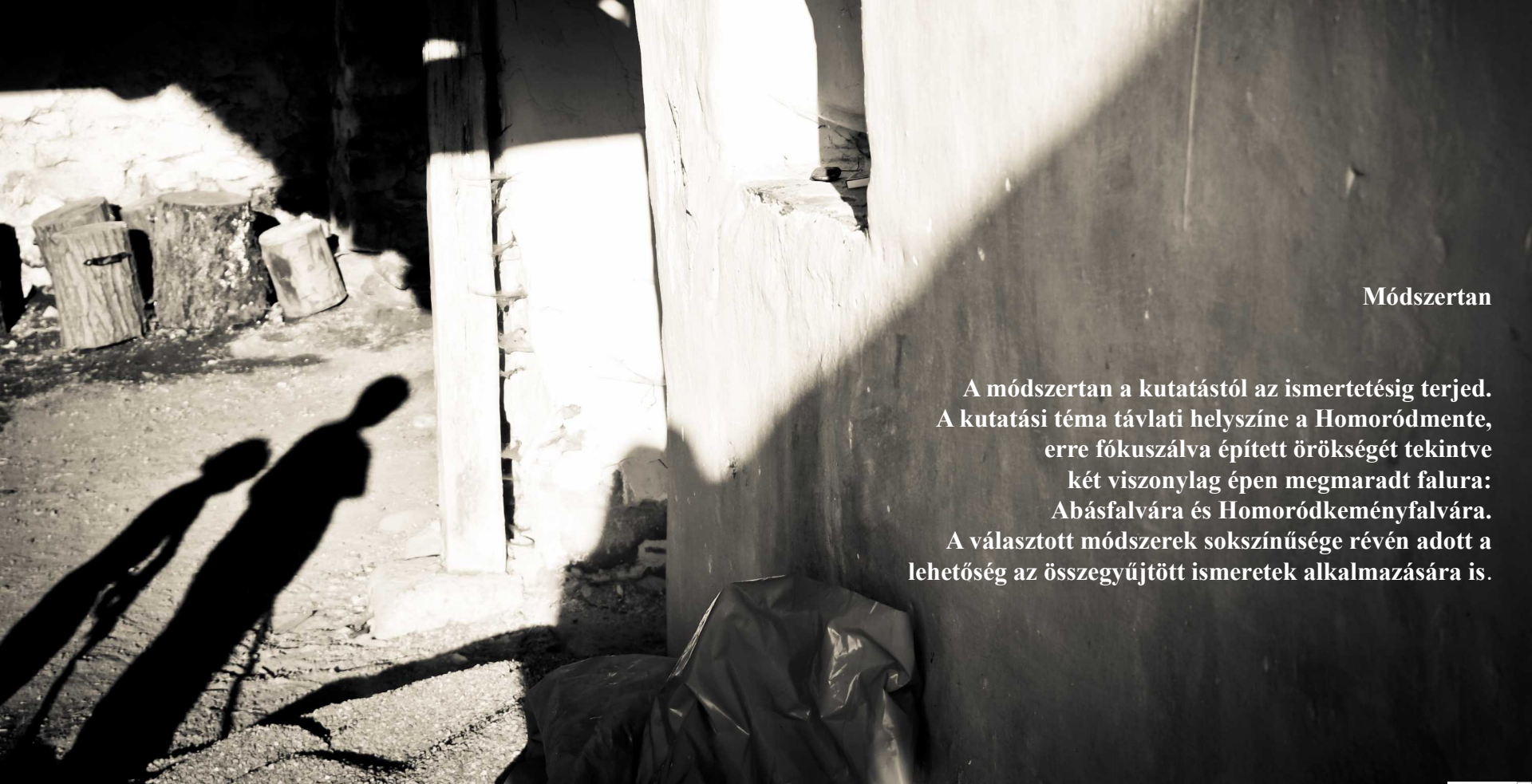
Szakmai ismeret, egyéni elköteleződés a téma iránt: a homoródmenti építészeti kutatómunka már az egyetemi évek során elkezdődött, előbb az építészeti felmérő táborokban való részvétellel, később azok szervezésével. A gyakorló építészeti tevékenység mellett is folytatódott a szakmai munka, stratégia írásával és faluképvédelmi tanulmányok készítésével, többnyire önkéntesen.

A kutatás időszerűségét és aktualitását a nemrég elkészített aszfaltút is sürgeti, mivel így felgyorsult a házak elbontása vagy átépítése. A két faluban nincs listán szereplő műemlék és az általános rendezési terv hiányosságai okán nincs jogi védelem, így a bontásokról vagy átépítésekről nem készül felmérés, tervanyag vagy dokumentáció.

A black and white photograph of a dilapidated building. The scene is dominated by a large, dark shadow cast onto a light-colored, textured wall. The shadow appears to be of a person standing, with a long, thin arm extended. To the left, a wooden post stands vertically, and a dark, crumpled object, possibly a tarp or bag, is on the ground. In the background, there are more wooden posts and a rough, stone-like wall. The lighting is harsh, creating strong contrasts between light and shadow.

Módszertan

**A módszertan a kutatástól az ismertetésig terjed.
A kutatási téma távlati helyszíne a Homoródmente,
erre fókuszálva épített örökségét tekintve
két viszonylag épen megmaradt falura:
Abásfalvára és Homoródkeményfalvára.
A választott módszerek sokszínűsége révén adott a
lehetőség az összegyűjtött ismeretek alkalmazására is.**

A black and white photograph of a dilapidated building. The scene is dominated by a large, dark shadow cast onto a light-colored, textured wall. The shadow appears to be of a person standing, with one arm slightly raised. To the left, a wooden post stands vertically, and further back, there are some logs or stumps of wood. The ground is uneven and appears to be dirt or gravel. The overall atmosphere is somber and evocative, suggesting a place of historical or cultural significance that has been largely abandoned.

Módszertan

**A módszertan a kutatástól az ismertetésig terjed.
A kutatási téma távlati helyszíne a Homoródmente,
erre fókuszálva épített örökségét tekintve
két viszonylag épen megmaradt falura:
Abásfalvára és Homoródkeményfalvára.
A választott módszerek sokszínűsége révén adott a
lehetőség az összegyűjtött ismeretek alkalmazására is.**

A scenic landscape photograph featuring a white church with a tall, pointed steeple. The church is nestled among lush green trees and rolling hills. The foreground is dominated by dense green foliage, with some leaves blurred, suggesting a shallow depth of field. The church's steeple is a prominent white structure with a dark cross on top. The background shows a valley with green fields and distant hills under a clear sky. The overall scene is peaceful and picturesque, capturing a rural setting in a vibrant green environment.

A scenic landscape photograph featuring a village nestled in a valley. In the foreground, a field of vibrant red poppies is in bloom, slightly out of focus. The middle ground shows a cluster of buildings with terracotta roofs, including a prominent white church with a tall, slender spire. The background consists of rolling green hills covered in dense vegetation, under a clear blue sky with a few wispy clouds. The overall atmosphere is peaceful and idyllic.

Kutatás, adatgyűjtés, dokumentálás, kutatási eredmények ismertetése

- A három éves pályázati időszak kezdetén fotóanyagban rögzül Abásfalva és Homoródkeményfalva meglévő és megőrzendő épületállománya, a településszövet állapota. Az állapotörögzítő fotóanyag a pályázati időszak végén is megismétlődik, kielemezve a változásokat.
- A pályázat révén lehetőség nyílik az eddigi forrásanyagok összegyűjtésére, rendszerezésére és publikálására (építészeti, néprajzi, szociológiai felmérések anyagai).
- Ahogy a Homoródménstén jellemzően majd minden faluban, úgy a kutatás közvetlen tárgyát képező mindkét faluban unitárius templom és parókia együttes található, melyek telepítése, telekhasználata, településszerkezeti összefüggései révén az unitárius térhasználat sajátosságainak elméleti összegzője is hitelesen leírható.
- A kutatás kiterjed az épített örökséghez kapcsolódó egyházi, családi és személyes történeti dokumentumok összegyűjtésére is.
- Ismertetés: interjúk révén. A három év során homoródménstét ismerő, vagy más tájegységeken jó gyakorlatokban résztvevő szakemberekkel (építész, tájépítész, régész, néprajzos) készül egy-egy interjú. A beszélgetés vezérfonala, az (építészeti-táji) értékek ismertetése, a megőrzésének fontossága, lehetőségei a jó gyakorlatok elvével. Az időterv tematikájához igazodó, időszakosan megvalósuló beszélgetés mutatja be a kutatás aktuális időszakának szakmai ismertetését.
- Keresztyszülőség intézményrendszerének, mint élő szakmai, erkölcsi támogató rendszernek az épített örökség védelmében történő társadalmi akciónak a kísérleti kialakítása és népszerűsítése.

Időterv

I év: **Múlt: karakter meghatározó, létező, egyedi, kipróbált értékek**

települések fejlődéstörténete, épített örökség feltérképezése, levéltári kutatás, adatgyűjtés, rendszertan kialakítása, adatbázis rendszerezése, tipológiák lehatárolása, interjúk készítése

II év: **Jelen: közösségi élet, kis léptékű (visszafordítható) beavatkozások**

létező helyzet elemzése, példák alapelvekre, az épületek és falukép változásainak feltérképezése, falu és város kapcsolata, városiasodás hatásai Homoródméntére, interjúk készítése

III év: **Jövő: karakteralapú víziók, irányelvek, társadalmi érzékenyítés**

várható hatások – klímaváltozás, mentalitásváltás, technikai fejlődés, MI

Új ötleteink formálódása régi épületeink ismeretében, publikációk, következtetések levonása, záró kutatási tanulmány összeállítása, interjúk készítése

Várt eredmény

A három éves pályázati időszak lehetőséget biztosít arra, hogy a következetes kutatási kommunikáció révén az épített örökségre fogékony helyiek körében is “divattá” váljon az örökségvédelem.

Keresztszülői Program beindítása, ahol a feltárt örökségi értékek mellé egy önkéntesség elvén alapuló szakemberekből álló mentorhálózat társul. A keresztszülők hálózatának létrehozása kiegészül a helyi örökség iránt fogékony ingatlantulajdonosok és helyi szervezetek örökségvédő munkájával.

Múlt

2024. szeptember 1 – 2024. december 31. - Múlt

Fotóanyag elkészítése, anyaggyűjtés.

A bemutatási felület szerkezetének kialakítása, tanulmányok gyűjtése, könyvajánlók, kapcsolódó linkek összesítője.

A kutatási anyag rendezésének módszertani kialakítása, a kutatási adatbázis rendszerezése, tipológiák definiálása és lehatárolása, módszertani rendezés.

Interjú tematika: A jelenlegi székelyföldi építészeti élet jellemzői

Homoródmente általános ismertetője

2025. január 1 – 2025. április 30. - Múlt

Anyaggyűjtés, a 2011-ben elkészült faluképvédelmi tanulmány megvalósíthatóságának elemzése, az eltűnt vagy átalakult épületek felleltározása.

Szakmai tapasztalatcsere a témában jártas kollégákkal, tudományos és művészeti társszakmák képviselőivel.

Interjú tematika: Az egyéni gondolatok megismerésének és a közös gondolkodás kialakításának fontossága és lehetőségei

Abásfalva jellemzői

2025. május 1 – 2025. augusztus 31. - Múlt

A faluképvédelmi tanulmány frissítése, helyi védelemre javasolt épületek/porták/településrészek/objektumok listája.
Megvalósult, kipróbált külföldi példák tanulságai és székelyföldi megvalósíthatóságának elemzése, pl. monumentenwacht.

Éves kutatási beszámoló elkészítése és leadása.

Interjú tematika: Kapcsolódás az építészetben

Homoródkeményfalva jellemzői

2025 | 2026
Jelen

2025. szeptember 1 – 2025. december 31. - Jelen – egyház

A faluképvédelmi tanulmány frissítése, helyi védelemre javasolt épületek/porták/településrészek/objektumok listája.

Interjúk, riportok készítése az unitárius közösségek vezetőivel.

Adatgyűjtés: építészeti keretek, az unitárius közösségek építészeti értékeinek kutatási adatbázisa: I. unitárius templomok, erődtemplomok és imatermek, II. paplak és porta, III. unitárius közösségi helyek és terek, IV. unitárius temetők, V. unitárius falu, község, városrész.

Esztétörténeti megalapozás, az unitárius hitvilág és egyházi szervezeti felépítés-az építési szándék háttere.

Helyszíni bejárások, egyházi életet és építészetet ismertető fotódokumentáció, tervtári, irattári adatgyűjtés, könyvészet, riportok összegyűjtése

Interjú tematika: Unitárius vallás múltja, jelen és jövője. Építészeti jelenléte Homoródméntén

Unitárius templomok ismertetője, fókuszban Abásfalva és Homoródkeményfalva

2026. január 1 – 2026. április 30. - Jelen – falu, közösség

A faluképvédelmi tanulmány frissítése, helyi védelemre javasolt épületek/porták/településrészek/objektumok listája.

Szakmai tapasztalatcsere a témában jártas kollégákkal, tudományos és művészeti társszakmák képviselőivel.

Helyi közösségek számára kutatás bemutató alkalmak, fórumok tartása.

Interjú tematika: Iskola épületeinek ismertetése

Városiasodás előnyei és hátrányai

2026. május 1 – 2026. augusztus 31. - Jelen – szakmai élet, építészeti eszközök

A faluképvédelmi tanulmány frissítése, helyi védelemre javasolt épületek/porták/településrészek/objektumok listája.

Éves kutatási beszámoló elkészítése és leadása.

Interjú tematika: Mesterséges intelligencia, mint segítő eszköz az építészetben

Kortárs lakóépületek fő építészeti alkotói jellemzői Homoródméntén

2026 | 2027
Jövő

2026. szeptember 1 – 2026. december 31. - Jövő

A faluképvédelmi tanulmány frissítése, helyi védelemre javasolt épületek/porták/településrészek/objektumok listája.

Publikációk a kutatási adatbázisról, a létező értékek definiálása, értékhierarchia kialakítása, következtetések levonása, záró kutatási tanulmány összeállítása

Szakmai tapasztalatcsere a témában jártas kollégákkal, tudományos és művészeti társszakmák képviselőivel.

Interjú tematika: Megvalósult jó példák Magyarországon és Európában

Gazdasági épületek fő jellemzői Homoródménán, átalakíthatósága, szerepe a jövőben.

2027. január 1 – 2027. április 30. - Jövő

Új ötleteink formálódása régi épületeink ismeretében

Hatások, melyen befolyásolták és befolyásolják az építészet formálódását Székelyföldön: Megértés (megléte/hiánya), Földrajzi hatások, Földrengés, Tűzvész,

Adók: kapu, füst, Dák kontinuitás elmélet, Táj adottság – mennyire csodálkozunk még rá, mennyire értékeli, ismerjük és hogyan használjuk

Építészeti programok: templom, iskola, ház, melléképület

Településképi formáló erők: épületek, fizikai vagy szellemi jelképek

Üzenetérték az építészetben – jelenlétének mértéke az alkotási folyamatban

Interjú tematika: Faluképvédelem Székelyföldön, tanulmányok és eredmények.

Településszövet értékesége Abásfalván és Homoródkeményfalván

2027. május 1 – 2027. augusztus 31. - Jövő

"Túl sokat várunk az új épületektől, és túl keveset magunktól." Jane Jacobs

Építészeti felelősség kérdésköre.

Fotóanyag elkészítése, változások kielemezése.

Az építészeti minőség irányelveinek elemzése a várható tendenciák függvényében.

Összegző interjú az építészeti és épített kultúra lehetséges jövőképről Székelyföldön.

Szakmai konferenciákon történő bemutatás. Záró kutatási beszámoló elkészítése és leadása.

Interjú tematika: Tanulságok, Üzenetek

Vasy Uram ki
 dílóget lízlerre
 díol meri te
 díótel minde-
 cs a te akara-
 gynyak, cs
 díck
 dínešc
 vers.

KEZ/ELETTNEK